

Posudek vedoucího bakalářské práce

Název práce: Teorie dějin Giambattista Vica

Autor práce: Lucie Baštová

Obor studia: Filosofie a religionistika

Posudek vypracoval: Doc. Daniel Heider, Ph.D.

Ve své práci *Teorie dějin Giambattista Vica* se kol. Baštová zabývá tématem novátorského pojetí filosofie dějin Gbt. Vica (1668–1744), kterou autor představil ve svých *Základech nové vědy o společné přirozenosti národů* (1725). Práce je dělena na tři části. V první části autorka představuje život a dílo italského myslitele. V druhé předkládá Vicovu filosofii dějin založenou na schématu tří základních věků, věku božského, věku herojského a věku lidského (věku rozumu). Tato triáda je aplikována na různé historické civilizace počínaje prvním národem, kterým je národ židovský, dále pak také na národ Egyptský, antické Řecko a Řím, a samozřejmě na naši křesťanskou civilizaci. Tuto triádu autorka, v návaznosti na Vica, stručně sleduje v jedenácti základních oblastech, jakými jsou např. vlastní přirozenost národů, obyčej, přirozené právo, vláda, jazyk, písmo, jurisprudenc, aj. Autorka oprávněně vyzdvihuje cyklický aspekt Vicovy teorie v součinnosti s Boží prozřetelností přítomné v dějinách. V třetí, komparativní, části autorka srovnává Vicovu filosofii dějin s teoriemi Georga Wilhelma Friedricha Hegela, Augusta Comteho, Oswalda Spenglera (a českého egyptologa Miroslava Bárty) a Arnolda Josepha Toynbeeho. V závěru upozorňuje na jisté napětí dané obtížnou slučitelností cyklického pojetí Vicovy koncepce a bytostně lineárního pojetí dějin spásy v křesťanství.

Přestože autorka zaslala svou finální verzi práce k připomínkování ve velice šibeničním termínu, totiž pár dní před termínem odevzdání, a tak neměla příliš mnoho času na zapracování připomínek vedoucího práce lze říci, že práce je poměrně přehledně strukturovaná a povětšinou docela jasně napsána. Komparaci Vicovy teorie s pozdějšími autory lze v těch nejzákladnějších rysech považovat za relativně přesvědčivou.

K práci mám několik připomínek:

- 1) V některých částech práce působí poněkud fragmentárně a „wikipedicky“. Např. v 1. 2. „Myšlenkové ovlivnění“ (str. 6) autorka tvrdí, že Vico byl ovlivněn Descartem. O pár řádku níže (str. 7) říká, že člověk sám sebe poznává nejlépe smysly, daleko obtížněji pak (rozumovou) reflexí. V čem pak Descartův vliv na Vica vlastně spočívá? Obecně se mezi interprety má za to, že Vico byl spíše anti-kartezián ve svém důrazu na antickou rétorickou tradici.
- 2) V části 2.5. „Projevy tří věků v konkrétních aspektech“ autorka v souvislosti s jazykem a písmem říká, že třetí věk, věk rozumu, v němž se rozvíjí vernakulární jazyky, umožnil „mnohem hlubší úroveň abstrakce, než písmo herojské“ (str. 16). Někteří autoři jsou opačného mínění. Např. Martin Heidegger se vracel k řečtině před-sokratovských myslitelů (Anaximandros, aj.), aby v nich odhalil „zapomenuté bytí“, na které pozdější tradice počínaje Platónem zapomněla. Mohla by autorka blíže představit Vicovy preference vernakulárních jazyků před řečtinou a latinou co se větší míry abstrakce týče?

- 3) Mohla by autorka říci jak vlastně Vico, katolický myslitel, v rámci svého cyklického pojetí dějin chápal dějiny spásy? V závěru kol. Bašťová tuto otázku řeší určitým psychologickým či epistemologickým „kompatibilismem“: Jako děti a mladí vnímáme čas lineárně; jako starší, když už máme zkušenost s periodicitou, čas vnímáme spíše cyklicky. Toto fenomenologické řešení však není řešením otázky metafyzické.
- 4) Autorka opakovaně tvrdí (str. 40), že Vicův spis *Principi di una scienza nuova* pochází ze 17. století, přičemž faktem je, že první vydání vyšlo v Neapoli až v roce 1725 (druhé v r. 1730, třetí pak v roce 1744).
- 5) Vicova aktivní dráha spadá do období osvícenství. Mohla by autorka říci, v čem lze, a v čem (popřípadě) nelze Vicovu teorii považovat za typicky osvícenskou? Nelze Vicův anti-osvícenský přístup, např., vidět v odmítnutí deismu, tj. v jeho koncepci, že Boží prozřetelnost aktivně působí v dějinách?

Musíme konstatovat, že významný nedostatek práce spočívá také v tom, že autorka málo pracuje se sekundární literaturou. Stejně tak trochu „na oko“ byly do textu (nesystematicky) doplněny odkazy na primární literaturu s Vicem komparovaných autorů. Na některých místech práce vykazuje četné stylistické a typografické nedostatky, což svědčí o tom, že přece jen byla do značné míry „šita horkou jehlou“. Právě z tohoto důvodu musíme práci hodnotit v rozmezí „velmi dobře až dobře“, přičemž závěrečné rozhodnutí bude učiněno v závislosti na úrovni obhajoby.

Doc. Daniel Heider, Ph.D.

V Českých Budějovicích, dne 13. 5. 2017.